

10a) Ruchovci a Lumírovci

Charakteristika doby:

- růst hospodářské moci měšťanstva
- vzestup národního hnutí
- rozvoj kulturních organizací, vznik spolků
- vznik Sociálně demokratické strany

Ruchovci – sdružily se kolem almanachu „Ruch“ vydaný na počest položení základního kamene ke stavbě národního divadla v roce 1868, vlastenci, kteří chtěli zkvalitnit českou literaturu zpracováním domácích námětů, témata především z českých dějin. Říká se jim „Škola národní“.

Lumírovci – skupina kolem časopisu Lumír, chtěli také zkvalitnit českou literaturu, ale zpracováním cizích námětů a překlady, „Škola kosmopolitní“
kosmopolita – světoběžník

Svatopluk Čech (1846-1908) – ruchovec, básník a prozaik, psal lyriku a epiku. Narodil se v Ostřeku u Benešova v rodině hospodářského správce na statku. Většinu života prožil v Praze.

lyrické sbírky – vlastenecká lyrika

- Písně otroka
- Nové písně
- Jitřní písně

epické sbírky

- a) historické
 - Husita na Baltu
 - Adamité
 - Václav z Michalovic
- b) alegorické, jinotajné
 - Evropa – loď odvázející politické vězně
 - Slávie – o sjednocení Slovanů
- c) satirické
 - Hanuman
- d) venkovské idyly
 - Ve stínu lípy
 - Lešetínský kovář

próza

vytvořil postavu pana Broučka, představitele současného Pražana, bezzásadového, který se lehce přizpůsobuje daným projevům.

Pravý výlet pana Broučka do měsíce – kritika Lumírovců

Nový epochální výlet pana broučka tentokrát do 15. století – doba husitská

Eliška Krásnohorská (1847-1926) – ruchovec, působila jako kritička, psala libreta k Smetanovým operám (např. Hubička, Tajemství, Čertova stěna)

Jaroslav Vrchlický (1853-1912) – lumírovec, překladatel (5 jazyků, němčina, angličtina, španělština, italština a latina) básník a dramatik. Narodil se v Lounech v rodině obchodníka, dětství prožil v Ovčarech u Kolína u svého strýce faráře. Vstoupil do semináře, ale brzy přešel na filozofickou fakultu. Působil jako učitel, tajemník české techniky a později jako profesor srovnávacích literatur na pražské univerzitě. Napsal přes 80 básnických sbírek, některé z nich shrnul v cyklu:

Zlomky epopeje – především epické sbírky, chtěl zde zachytit vývoj lidstva od antiky po současnost

sbírky:

Okna v bouři – intimní lyrika

Strom života – přírodní lyrika

Má vlast – vlastenecká lyrika

dramata:

Noc na Karlštejně – zákaz vstupu na hrad

Josef Václav Sládek (1845-1912) – překladatel a autor poezie (básník). Narodil se ve Zbiroze v rodině zednického mistra, dětství prožil na venkově. Po maturitě studuje přírodní vědy, matematiku a cizí jazyky. Po návratu z USA pracuje jako redaktor Národních listů, Lumír, atd. Později se stává profesorem angličtiny na České obchodní akademii.

Přeložil 33 Shakespearových dramát

poezie pro dospělé:

Básně

Jiskry na moři

Světlo u stopou

Sluncem a stínem

náměty z cest na moři, motivy z USA, reakce na smrt první ženy, láska k druhé ženě

poezie pro děti:

Skřivánčí písně – dětská poezie

Zvony a zvonky – dětská poezie

Zlatý máj – dětská poezie

Julius Zeyer (1841-1901) – poezie i próza, sklon k spiritualizmu (duchaření) Pocházel z bohaté pražské rodiny s tradicí německo-francouzskou. Studoval jazyky, literaturu, filozofii a dějiny umění. Hodně cestoval a působil též jako vychovatel v Rusku.

Radúz a Mahulena – pohádka ze slovenského prostředí

Tři legendy o krucifixu – náboženské motivy

Jan Mária Plojhar – autobiografický román